

Lublin, 25.11.2019

Recenzja rozprawy doktorskiej mgra Kamila Ludwisiaka
pt. „Analiza morfometryczna wyrostków kolczystych kręgów szyjnych na
podstawie badań tomografii komputerowej”

Zmienność budowy kręgów szyjnych jest zagadnieniem ważnym z punktu widzenia anatomii opisowej, palpacyjnej, antropologii, czy medycyny sądowej. Tematyka dwudzielności wyrostków kolczystych kręgów szyjnych była dotychczas podejmowana głównie w kontekście różnic populacyjnych. Podjęte przez autora zagadnienie stanowi ciekawy problem badawczy, a przedstawiona do recenzji praca stanowi przykład znakomitego opracowania tematu.

Nadesłana rozprawa ma objętość 96 stron, składa się z trzynastu prawidłowo zbalansowanych rozdziałów. Wstęp, uzasadnienie badań, jak też przegląd piśmiennictwa wprowadzają czytelnika w tematykę i wyniki dotychczasowych badań oraz potwierdzają przydatność analizy podjętego tematu. Tytuł pracy nie do końca oddaje tematykę pracy, w której ocena morfologii wyrostków kolczystych stanowi tylko część analizowanego materiału.

Cele pracy są poprawnie sformułowane i związane z zastosowanymi w pracy metodami badawczymi.

Materiał i metodyka badań są opisane dość lakonicznie, bardziej szczegółowo wart omówić kryteria wykluczenia. Natomiast opis poszczególnych pomiarów nie budzi wątpliwości, pozwalając na wykorzystanie zaprezentowanych metod do dalszych badań. Metody analizy statystycznej opisane są poprawnie, stosowane testy są adekwatne do celów pracy i stawianych pytań badawczych.

Grupę badaną stanowiło 200 badań wykonanych w Zakładzie Diagnostyki Obrazowej Centralnego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Badanie zostało przeprowadzone retrospektywnie, po uzyskaniu zgody Komisji Bioetycznej działającej przy Uniwersytecie Medycznym w Łodzi.

Analiza uzyskanych wyników została przeprowadzona w odniesieniu do problemów postawionych w celach pracy. Przedstawione są one głównie w postaci tabel, natomiast w postaci graficznej zaprezentowano jedynie wyniki analizy parametrów wyrostków kolczystych.

Dyskusja poprowadzona jest prawidłowo, poprzez odniesienie wyników badania własnego do literatury przedmiotu. Ograniczenia pracy są omówione jako podrozdział dyskusji, natomiast w opinii recenzenta wykonanie analizy wyłącznie na populacji polskiej stanowi wartość dodaną pracy pozwalającą na jej dalsze wykorzystanie, a nie ograniczenie.

Piśmiennictwo stanowi element pracy, który warto poddać gruntownemu usystematyzowaniu. Obejmuje 81 pozycji, wśród których uwagę zwraca tendencja do odnoszenia się do rozdziałów w książkach, oraz cytowanie stron internetowych – również tam, gdzie nie jest to niezbędne, np. przy opisie metod obrazowych. Cytowania pojawiają się w tekście chaotycznie, początkowo w kolejności odniesień, następnie w bliżej nieokreślonym porządku. W wykazie piśmiennictwa uwagę zwraca brak usystematyzowania, stosowanie co najmniej czterech stylów cytowań, jak też podawanie niekompletnych odnośników – w tym liczne braki w numeracji wydań, numerów czasopism czy numeracji stron. Szczególną uwagę zwraca tendencja do niepodawania pełnych odnośników do cytowanych stron w cytowanych publikacjach książkowych.

Strona graficzna przedstawionej rozprawy jest zadowalająca, aczkolwiek pewien niedosyt pozostawia brak przykładów poszczególnych pomiarów.

Z uwag krytycznych, poza wspomnianymi powyżej, z obowiązku recenzenta zgłaszam następujące pomniejsze zastrzeżenia:

- usystematyzowania wymaga kwestia formy wypowiedzi autora – pojawiające się stwierdzenia w pierwszej osobie warto przekształcić na stronę bierną,
- opisy tabel są stanowczo zbyt lakoniczne,
- nie ma potrzeby umieszczania komentarza „źródło własne” w opisach rycin 14-16 zgodnie z regułą *manifesta non egent probatione*,
- ujednolicenia wymaga kwestia pisowni przymiotników „polski”, czy „afroamerykański”

- korekty wymagają liczne pomniejsze niedociągnięcia interpunkcyjne, np. podwójne spacje, czy nie stosowanie wielkiej litery po kropce.

Wymienione powyżej uwagi mają głównie charakter formalno-redakcyjny i nie wpływają na ogólną wysoką ocenę pracy, która spełnia wymogi stawiane tego typu publikacjom. Doktorant udowodnił, że potrafi samodzielnie rozwiązać problem naukowy, dysponuje odpowiednim warszatem badawczym oraz zdolnością krytycznej analizy prezentowanych wyników. Przeto stawiam Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wniosek o dopuszczenie mgra Kamila Ludwisiaka do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab. n. med. Grzegorz Stankiewicz
specjalista radiologii
i diagnostyki obrazowej
1354588

